www.svoboda-news.com

Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 3, 1917, as filed at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 12. — Джерзи Сіти, Н. Дж., второк, 17. січня, 1922.

VOL. XXX. — No. 12. — Jersey City, N. J., Tuesday, January 17, 1922. — THREE CENTS

ХОДІМ З КОЛЯДОЮ НА ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ!

КОНЕЦЬ СТРАЙКУ РІЗНИКІВ НА СХОДІ

НЮ ЙОРК, 14. січня. — Східний уряд Інституту Американських Різницьких Підприємств подав до публичного відома, що він дістав повідомлення від Джана Кенеді, президента окружної ради юній різників (Амалгамейтид Америкен Міт Катерс енд Бучер Веркмен), що страйк сих робітників офіціяльно відкликаний.

В сім страйку брало участь коло 5 тисяч робітників, занятих в сих різницьких підприємствах: Герингтон, Гейгел, Ню Йорк Бучерс Дресд Міт Ко., Джозеф Стерн, Юнайтид Дресд Біф Ко. і Вилсон енд Ко. Як казали юнії, страйк заряджено в тій цїли, щоби обороняти право робітників до колективного контракту та не дати підприємствам збільшити робітничий день.

Підприємства не зробили робітникам ніякого уступства. Юнії заявляють, що страйк кінчиться лише на сході та що положення по других околицях лишається таке саме, як було місяць тому назад, значить, страйк треває далї.

ПРОВОЛОКА ЗАКЛЇЧЕННЯ КРАВЕЦЬКОГО СТРАЙКУ.

НЮ ЙОРК, 14. січня. — Нюйорські краваї жіночої одежі, котрі мали вернутися до роботи, виграваши судове рішенне про охорону їх контракту, ще не вернули до роботи, бо товариство підприємців не повідомило офіціяльно юнії, що воно буде придержуватися контракту з юнією. Підприємці оправдують свою проволоку тим, що вони ще не дістали зі суду остаточного рішення про затвердженне судового заказу проти них.

З БОРОТЬБИ ПАРТІЙ В МАЙНЕРЬСКІЙ ЮНІЇ.

КАНЗАС СИТЇ, Мезуре, 14. січня. — Справа Александра Гавата, президента чотирнайцятого округа майнерської юнії Юнайтид Майн Веркерс оф Америка, котрий тепер відсиджує піврічну вязницю за те, що він не послухав закона стейту Канзас про промислові роземні суди та викликав страйк вугляних робітників проти сього закона і без віддання наперед справи роземному судови, знов опинилася перед судом.

Ще в першій половині місяця грудня Гават просив суд в стейті Мезуре, щоби він заборонив Джанови Лунсови, предсідателеви Юнайтид Майн Веркерс оф Америка, мішатися в якийнебудь спосіб в діяльність 14-го округа сеї організації та вживати якнебудь фондів сеї організації. Дня 14. грудня минувшого року суд видав був дійсно таку заборону проти Луиса, якої Гават домагався. Однак ся заборона була лише тимчасова. Вчора відбулося остаточне переслухане в тій справі і сим разом судия не захотів зробити свій приказ проти Луиса постійним. Суддя мотивував своє рішенне в той спосіб, що Гават не може одною рукою нарушувати закон стейту Канзас, а другою рукою просити судової помочи в сусїднім стейті Мезуре.

Се рішенне суду буде мати рішаюче значінє для боротьби межи Джаном Лунсом та Александром Гаватом. Ним Луис виграв перший процес проти Гавата.

ДАЛЬШІ АРЕШТИ ПРОВІДНИКІВ МАЙНЕРІВ.

ЧАРЛСТОН, Вест Верджінія, 14. січня. — На приказ суду арештовано тут нині Френка Снайдера, видавця тижневника „Федерейшенист", посвяченого інтересам зорганізованих робітників, проти котрого два дні тому велика лава присяжних суддів постановила внести обжалованне за державну зраду та змову до збройного повстання проти властий. Арештованого відставлено під військовою сторожею до вязниці в Логен. Так само арештовано І. Скота, заступника секретаря-скарбника 17го округа юнії Юнайтид Майн Веркерс оф Америка. Його арештовано на тій самій основі, що Снайдера і відставлено до тої самої вязниці. Всіх обжалованих має бути триста. Їх імена будуть оголошені, як лише суд арештує усїх.

НАПАД НА АДВОКАТА ЮНІЇ.

ШРІВПОРТ, Лунзіяна, 14. січня. — На Гаролда Ф. Малкса, адвоката Товариства Горожанських Свобід, котрий приїхав сюди боронити двох членів юнії Промислові Робітники Світа (Ай. Даблю. Даблю.), напали двох людий, вивели його з готелю, всадили на автомобіль, збили в дикий спосіб, а потім всадили на поїзд, наказавши кондукторови не висаджувати його з воза, поки не переїдуть границї. Така сама доля мала стрінути другого представника згаданого товариства, коли сей на чутку про напад на його товариша поїхав до Шрівпорт.

Юнія внесла проти сього протест до губернатора стейту, домагаючися зараз зарядження слїдства в тій справі. Два члени юнії, яких адвокати їхали боронити, мають бути арештовані на одній фарми коло Шрівпорт. Арештовано їх як волоцюгів в таборі робітників Стендерд Ойл Ко., хоч вони були записані на спиcі робітників компанії. Товариство каже, що їх трактовано так лише тому, що при них найдено членські картки Промислових Робітників Світа. Один з робітників мав заслабнути від знущань сторожів.

МІНІСТЕР ЛОКИДАЄ ПУБЛИЧНУ СЛУЖБУ ДЛЯ БИЗНЕСУ.

ВАШІНГТОН, 14. січня. Генеральний постмастер (міністер почт) Вил Г. Гейз подав до відома кабінету міністрів президента Гардинга, що він думає покинути своє становищі в уряді та станути на чолі загально-американського товариства витворців та торговців рухомих образків.

Як міністер почт Гейз побирав 12.000 долярів річно. Нова посада принесе йому 150.000 долярів річно.

НОВЕ СЛІДСТВО В СПРАВІ СЕНАТОРА НЮБЕРІ.

ВАШІНГТОН: 13. січня. В сенаті заноситься на нове слїдство в справі сенатора Нюбері з Мішиген, котрий добув сенаторське місце завдяки виборчим зложиткам своїх політичних приятелів.

Сенатор Гарисон з Мисисипі уже вніс в сенаті внесенне на переслухане нових свідків в справі виборів сенатора Нюбері. Мають переслухати передусім одного Б. Емірі, котрий з причини хороби не міг станути перед комітетом сенату, розслїджуючим вибори сенатора Нюбері. Подібне внесенне поставив також сенатор Ла Фолет. Богато сенаторів, котрі голосували проти Нюбері, заявило, що боротьба проти Нюбері ще не покінчена.

ЧИ УБИЙСТВО ЧИ САМОУБИЙСТВО?

Одному рибакови з Іст Раковей на Лонґ Айленд, коло Ню Йорку, случилася така причта: Прорубав він на каналі Іст Раковей віккину, щоби колоти списом пискорів. Його спис зачепився за якийсь тяжкий предмет під ледом. Коли він з напруженнєм витягнув його на лід, показалося, що се тіло женщини. Вона була убрана і мала мішок піску, привязаний до шиї. Справа стала тим більше загадочною, що в тому самому місци відкрито дня 12. грудня минувшого року утоплене тіло мущини, менче більше такого сабого віку, що женщина тепер відкрита, і також з мішком піску довкола шиї. Хоч при секції тіла мущини лікарі ствердили, що смерть наступила наслїдком утоплення, мимо сього тепер поліція, не вижидавши висліду секції тіла женщини, розвела ширрко слїдство, щоби переконатися, чи обоє погибли наслїдком подвійного самоубийства, чи може тут мається до діла з подвійним убийством, або з убийством та самоубийством.

ПУСКАЛИ ВЯЗНИКІВ НА СВЯТА.

З стейтової вязниці у Джеферсон Сіти, в стейті Мезуре, випущено на свята чотирох вязнів. Кождий з них дістав відпустку на кілька днів, обіцявши словом чести вернути по святах до арешту. Ні один з них не дістав сторожі, але поїхав самий. Мимо сього усі чотири вернули до вязниці, як обіцяли. Один з них відбуває кару сїмлїтної вязниці, другий кару десятьлїтної вязниці, а два відсиджують кару досмертної тюрми. Заряд вязниці подає сей факт як доказ успіху нового способу заряджування вязницями, котрий покладається в богато случаях на честь вязників.

УРЯД ДУМАЄ ВЖИВАТИ РУХОМИХ ОБРАЗКІВ ДЛЯ ПОПЕРТЯ ЗАГРАНИЧНОЇ ТОРГОВЛІ.

Американський департамент торговлі (міністерство торговлі) подає до відома, що він думає в найблизчім часі почати камланію за піднесенням американської заграничної торговлі. Мають вживати всіх способів до її піднесення, навіть рухомих образків („мувінг пикчерс"). Будуть висилати поза границї Америки образки, які мають переконати чужинців про силу та добрність американського промислу.

НА ДУМКУ ВИЛСОНА АМЕРИКА СТРАТИЛА ПРОВІД У СВІТІ.

Бувший президент Злучених Держав Вудров Вилсон написав до одного знакомого у Сан Франциско листа, котрий тепер появився у місцевій пресі, а в котрій Вилсон заявляє, що Злучені Держави через своє відкинєнне версайського мира зреклися проводу у світі. Головну вину за се складає він на американський сенат, котрий відмовився ратифікувати (потвердити париський договір та Лігу Народів.

ДОВГИ ПОЛЬЩІ 1500 МІЛЯРДІВ.

До чого довела шляхецька господарка в Польщі! Довги Польщі досягли слїдуючих цифр. Заграничним державам винна Польща около 1.515,-000.000 шв. фр. то є около 300,-000.000 долярів. З тої суми належить однатрета Франції, двітрети Злученим Державам Внутрішні довги Польщі доходять суми 238.000.000.000 польських марок. Рахуючи всї довги у польській валюті, виносить они близько 1.500.000-000.000 марок.

НЕБЕЗПЕЧНА ПРИГОДА ЗЕЛІЗНИЧНИКА.

Клифорд Блис, котрий працює на Лонг Айленд Рейдровд, а живе в Бруклині, покинув роботу в четвер вечером і поспішив на зелізничий дворець, щоби ще захопити зелізничий поїзд, що виходив до Ню Йорку пів до шестої. Не знати, яким способом, двері в послїднім вагоні поїзду, коло котрих стояв Блис, отворилися в хвилї, як поїзд лиш що віхав в підземний тунель, що веде до Ню Йорку. Блис випав з поїзду, їдучою в страшній розгоні. Він лежав через якийсь час непритомний. Коли очуднявся, він з трудом міг здати собі справу, що з ним сталося. Він чув, що в нього поломані ребра та рука. З бідою він підвявся на ноги і взявся тягнутись тунельом в напрямі до Ню Йорку. Побої від упадку боліли його страшно, до того кождої хвилї грозила йому неминуча смерть від громовини, якби так станув на трету шину електричної зелізниці (третою шиною іде електрична сила). До того що якийсь час переїздили поїзди і тоді треба було прятатися в ніши під муром поза третою шиною. Ніч була холодна і нещасний терпів тяжко від зимна. Треба було просто надлюдської сили волї, щоби вратуватися від тільки небезпек. Лише і може він завдячити, що хоч умлів кілька разів, ніколи не попав під колеса поїзду ані на наладовану громовиною трету шину. В той спосіб мучився він більше як пів дня, поки його безпритомного найшов зелізничий сторож, оглядаючий зелізничий тор. Сей зараз затягнув Блиса в заглублєнне в стіні і червоною ліхтарною дав знак найблизчому поїздови, щоби задержався. Нещасного перенесли зараз на поїзд, а коли поїзд приїхав на дворець в Ню Йорку, вислано його просто до шпиталю. Лікарі кажуть, що його стан є поважний, але сподіються, що він поздоровіє.

ПОЛІТИЧНІ АТЕНТАТИ В НІМЕЧЧИНІ

Від листопадових забурень 1920 до літа ц. р. доконано 314 політичних убийств з боку правиці і 15 з боку лївиці. Виновників з правиці засуджено разом на 31 літ, 3 місяці і 1 на вязницю до кінця життя. Виновники з лївиці дістали 8 вироків смерти і 176 літ і 10 місяців тюрми. Всї 8 вироків смерти з лївиці виконано, 1 вирок смерти з правиці замінено на тюрму до кінця життя.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯНЕ ХОЧЕ ТІСНОГО ВІЙСКОВОГО СОЮЗА З ФРАНЦІЄЮ

ЛЮНДОН, 16. січня. — Тутешний дневник „Дейлі Кроникл" подає телеграму з Парижа, яка доносить, що новий французький премієр Раймонд Пуанкаре вчасі недавньої гостини британського премієра Лойда Джорджа звернувся до сього з проектом тісного англійсько-французького військового союза, який Лойд Джордж відкинув.

Кореспондент телеграфує:

„Раймонд Пуанкаре предложив Лойдови Джорджоєви в суботу військовий союз. Именно він азявився за перемінною пропонованої умови між Анґлією і Францією у військовий союз для удержання і виконання версайського мирового договору. Одначе Лойд Джордж виразно заявив, що жадне британське правительство не могло би пійти поза предложення, які поставлено на конференції аліянтської Найвисшої Ради в Кан".

НОВИЙ ФРАНЦУСЬКИЙ МІНІСТЕРСЬКИЙ КАБІНЕТ ПІД ПРОВОДОМ РАЙМОНДА ПУАНКАРЕ

ПАРИЖ, 15. січня. — Раймонд Пуанкаре сьогодня докінчив складанє свого міністерського кабінету і предложив лїсту нових міністрів президентови Франції Александрови Мільранови до затвердження.

Як можна було згори сподїватись, новий кабінет є зложений із самих націоналістів. Радикальна лївиця в парляменті відказалась брати участь в новому кабінеті, а також і прихильники бувшого премієра Клемансa, під проводом члена парляменту Тардіє, відмовилась приняти участь в міністерському кабінеті Пуанкаре.

Ліста нових міністрів виглядає так:

Раймонд Пуанкаре, премієр і міністер заграничних справ.

Люї Барту, заступник премієра і міністер судівництва для Франції та Альзації і Лотарингії;

Апре Мажіно, міністер війни і пенсій;

М. Реберті, міністер военної фльоти;

Граф Шарль де Ляйстері, міністер скарбу;

Моріс Монурі, міністер внутрішніх справ;

Леон Берар, міністер просвіти;

Іве Лє Трокер, міністер публичних робіт;

Анрі Шерон, міністер хліборобства;

Альбер Сарро, міністер кольоній;

М. Рейбель, міністер освободжених областий;

М. Пейроне, міністер праці;

Люсіян Діор, міністер торговлі;

Поль Стравс, міністер здоровля.

Пять членів сього кабінету, а саме: Барту, Мажіно, Берар, Лє Трокер і Сарро, були також членами кабінету Бріяна.

Новий премієр і кабінет мають явитись перед парляментом в сей четвер.

АНГЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРОТИ ФРАНЦУСЬКОЇ ПОЛІТИКИ.

ЛОНДОН, 15. січня. — Преса лорда Нортклиффа, а головно найвпливовійший дневник „Таймс" і другий дневник „Дейлі Мейл" різко критикує французьку політику і витикає її похибки і промахи.

Се замітне особливо тому, що в останніх часах преса Нортклиффа безупинно і завзято обороняла і підпирала французьку політику, а виступала проти політики Лойда Джорджа. Через те досї французька політика мала в найповажнійшій части англійської преси оборонця перед англійською публикою. Тепер вона сього оборонця стратила.

Головний політичний редактор лондоського „Таймса" Викем Стід, котрий тепер був в Кан, у Франції, вислав сьогодня до „Таймса" довшу телеграфовану статтю, в якій остро критикує французьку політику і виказує їх похибки.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ НЕ ХОТІЛА ЗГОДИТИСЬ БОРОНИТИ ПОЛЬЩУ ПЕРЕД НІМЕЧЧИНОЮ.

ПАРИЖ, 15. січня. — Уступивший французький премієр Бріян домагався від Лойда Джорджа, щоби Велика Британія згодилась обняти в англійсько-французькому договорі також Польщу. Именно він хотів, щоби обі держави згодились боронити Польщу, на випадок, якби Німеччина на неї напала.

Сього предложення Лойд Джордж не приняв. Тепер тесамє предложенє має поставити в Пуанкаре, але британське правительство його знова відкине.

ПЕРШЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ІРЛЯНДСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ.

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 14. січня. — Ірляндський полудневий парлямент (вибраний торік за запорядок британського правительства але не скликуваний) зібрався вперве сьогодня і потвердив лондоньски ібританьско-ірляндський мировий договір.

Імон де Валера і його приклонники не явились у парляменті.

Новим головою ірляндського правительства вибрано Майкела Коллинса.

Артур Гриффіт остається покищо тільки головою ірляндського революційного парляменту (дайл ерін) до часу, поки не буде вибраний новий парлямент.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Сим подається до загального відома, що Екзекутива У. Н. Союза, в увзглядненню численних домагань урядників відділових, з огляду на усталений звичай по відділах У. Н. Союза, в цій порі року приймати нових членів до організації за зменшену ціну вступного, ухвалила, що в місяцях СІЧНИ і ЛЮТИМ 1922 року буде приматися НОВИХ ЧЛЕНІВ 'ДО У. Н. СОЮЗА ЗА ОПЛАТОЮ ТІЛЬКО 50 ЦЕНТІВ, ВСТУПНОГО.

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА:

ІВАН КАШТАНЮК, гол. рекорд. секретар.

Дано в Джерзи, Сіти, Н. Дж. 28 грудня 1921 р.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: ПЕРЕДПЛАТА
Three cents the copy. Поодиноке число три центи.

One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates. В Джерзи Ситі і заграницею.

One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ХТО ХОДИВ З КОЛЯДОЮ НА ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ?

Громада Н. С. Питсбурґ, Па., наколядувала на Позичку 75 дол., а громада Латровп, Па., 38,63 дол.

Коли у Вашій Громаді ще не колядували на Позичку Свободи, так колядуйте на Щедрий Вечір!

О ПОМІЧ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ.

Нужда, розпуха і терпіння наших жертв із українсько-польської війни доходить до краю. Одинока інституція, що давала їм опіку на поміч, приміщуючи здібних до праці в українських ремісників у Львові, є розвязане, так, що навіть ся посередня поміч суспільности устала. Грошеві жертви на „Фонд інвалідів" не впливають зовсім. На відозви бувшої „Секції опіки над інвалідами" при Українському Горожанському Комітеті ледви дві, три громади львівського повіта прислали харчі, та сі скоро вичерпались, так, що сьогодня приходиться нашим найкрасшим синам і братам у голоді і холоді працювати у варстатах на кусник хліба.

З новим роком нехай буде співчуттє у нас для заслужених оборонців нещасної вітчини. Нехай кождий Українець наложить на себе обовязок помогти інвалідам. Їх очі звернені до суспільности. На Вашу поміч ждуть!

Просимо жертви присилати до „Українського дому інвалідів", Львів, ул. Софії 25; грошеві датки на вкл. книжочку тов. „Дністер" ч. 12,930.

Віримо, що суспільність поможе виховати з них добрих ремісників та хосенних горожан.

У Львові, дня 16. грудня, 1921.

ЗА КОМІТЕТ ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ:
Др. Іван Куровець, С. Український, Лукавецький.

НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЧІР.

Дня 17. грудня в святочних салях берлінського готелю „Кайзергоф" відбувся великий німецько-український вечір, уладжений Німецько-Українським Товариством.

Назване Товариство істнує вже від р. 1918 і обєднує багато видатних діячів німецької політики, промисловости й фінансового світу. На чолі його стоїть бувш. державний міністер Німеччини др. Зюдскум, а його заступником є др. Павло Рорбах, відомий учений і дуже впливовий політик. Т-во видає щомісячний журнал „Die Ukraine", присвячений докладному обзнайомленню німецьких кругів з українськими справами, а також публікує від часу до часу поодинокі праці про Україну. Діяльність т-ва приносить дуже велику користь українській справі в Німеччині, бо чисто-німецький його склад примушує німецькі круги ставитись до всіх його виступів з повною повагою й з цілковитим довіррям.

Вечір, уладжений Т-вом, зібрав усе найкраще, що було в Берліні як серед української колонії, так і серед співзвучного німецького товариства. З української сторони були на вечері посол У. Н. Р. Василько, посол З. У. Р. др. Біберович, проф. Б. Лепкий, Д. Дорошенко, О. Скоропис-Йолтуховський з дружинами, а також багато инших. Зі сторони німецької був представник м-ва закорд. справ фон Блюхер, український консул Фонфе (він же й скарбник Нім.-Укр. Т-ва), голова німецьких рос. т-ва др. Шоте, видатні промисловці, фінансисти, політики й журналісти. Разом на вечері було до 300 осіб.

Українські пані подбали про те, щоб придбати кілька яток в українськім стилі. Продавались також українські національні страви й вироби українського народнього мистецтва, які мали у німецької публіки величезний успіх.

На вечері виступали український хор проф. Е. Турули, укр. піяніст Т. Шухевич, рівно-ж німецькі першорядні артисти, між ними панна Гуґлаєвич, Українка з Галичини, яка тут співає в бувшій королівській опері.

Вечір пройшов надзвичайно успішно й дав коло 25.000 марок чистого зиску на користь українських збігців.

ПОХІД ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

БЕРЛІН, 14. грудня. (Вл. кор. „Свободи"). — Представник большевицько-українського Червоного Хреста закордоном М. Левицький вислав з Праги телеграми до Польщі й Німеччини, щоб місцеві організації Міжнародного Червоного Хреста не признавали працюючих там українських червоно-хрестних організацій, бо їх не признає большевицька головна управа „Українського Червоного Хреста". Левицький заповідає у своїх телеграмах, що не забаром до Польщі й Німеччини мають прибути „законні" (себто в дійсности незаконні) українські червоно-хрестні організації.

Що з цих заходів нічого не вийде — це можна сказати на підставі досвіду української кооперації. Представник совітсько-української кооперації („Вукоспілки") також порозсилав скрізь листи й телеграми, що він є одинокий „законний" представник української кооперації. Проте з цим „законним" представником ніхто закордоном діла мати не хоче, а всі постарому звертаються до „не законних", але правдивих українських кооператорів.

ЧИ ПОВОРОТ ДО ПРОЄКТУ СТАТУТА ДЛЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ?

(Від власного кореспондента).

Львівський часопис „Хвіля", орґан сіоністів, доносить, що в Варшаві ходить чутка про осьяке становище французького премієра Бріяна в справі Східної Галичини:

Бріян хотів би надати Польщі мандат на 25 літ літ, при чім границя, означена лінією Керзона, мала би бути **поправлена на користь Польщі.** А саме Польща дістала би борисла-ський округ, а Львів дістав би окремий статут на взорець Ґданьска під охороною Союза Націй. Після 25 літ Східна Галичина мала би шляхом голосування дістатися — з виїмком Львова і Борислава під Польщу або під Росію. А коли-б до того часу відносини в Росії не впорядкувалися, то Східна Галичина без голосування була би віддана під Польщу.

Стільки відомість сіоністичного часопису. Скільки в ній правди, годі знати. Та в кождім разі свідчить вона, що польські круги хотять недопустити визволення Східної Галичини зпід Польщі і забезпечити собі панування над Східною Галичиною, **вертаючи до думки наділеня Польщі мандатом у Східній Галичині,** — до думки, яка лягла була в основу **проєкту статута для Східної Галичини,** ухваленого Найвисшою Радою Мирової Конференції на засіданню 20. падолиста 1919. Сей проєкт не ввійшов у життє, бо Польща на нього не згодилася, наслідком чого Найвисша Рада на засіданню 22. грудня 1919 рішила цілу справу відложити.

Тепер, як бачимо, в Варшаві ходить чутка, нібито Бріян вертає до того проєкту.

З огляду на се хочу читачам „Свободи" пригадати той проєкт і його шкідливість для українського народу Галичини.

* * *

Як відомо, Найвисша Рада рішенням з 25. червня 1919 уповажнила Польщу до військової окупації Східної Галичини.

Рівночасно те рішенне говорило про дальші пляни Найвисшої Ради що-до Східної Галичини, а саме:

„Польське правительство буде уповажнене завести цивільну адміністрацію в Східній Галичині, як заключить з головними союзними і принятими до союза державами умову, яка мусить запоручити по змозі автономію сеї території, як також політичну, релігійну й особисту свободу населення.

„Та умова буде в останній інстанції опиратися на праві самовизначення населення Сх. Галичини що-до його державної приналежности; час того вирішення буде означений головними союзними ні принятими до союза державами або тим органом, який вони до сього уповажнять."

Виконуючи сі свої пляни, Найвисша Рада ухвалила згаданий проєкт статута для Східної Галичини, який мав бути предметом договору між головними союзними державами і Польщею.

З рішенням з 25. червня 1919 Найвисша Рада обіцяла Східній Галичині „автономію території" і „політичну, релігійну й особисту свободу населення" при Польщі, а опісля виконанне права самовизначення".

Погляньмо, як Найвисша Рада додержала своєї обітниці.

Пічнемо з означення **території** Східної Галичини. Означуючи границі Східної Галичини від Польщі (т. зв. лінія Керзона), Найвисша Рада не держалася **етноґрафічного** принципу, тільки якихсь близше невідомих мотивів **вигоди для Польщі.**

Українська національна територія тягнеться далеко на захід на лівім березі Сяну. Тимчасом Найвисша Рада повела границю Східної Галичини від Польщі так, що значна полоса української землі на схід від Сяну, на його правім березі, мала би належити до польської держави (повіти Чесанів, Ярослав, Перемишль, Ліско). Се українську землю проєкт статута віддавав раз на все під Польщу, не питаючися волі українського населення.

З рішення Найвисшої Ради з 225. червня 1919 можна було вносити, що Східна Галичина тільки на **якийсь короткий перехідний час** одержить автономію при Польщі, після чого мати-ме змогу виконати право самовизначення.

Тимчасом проєкт статута віддавав Східну Галичину під управу Польщі **аж на 25 літ,** а при тім **відбирав їй право самовизначення.** Після 25-літньої польської управи на основі мандату Найвисшої Ради під контролею Союза Націй не населенне Східної Галичини мало би право рішити про дальшу долю краю, тільки Рада Союза Націй мала би право „задержати, зревідувати або змінити статут". Коли-ж взяти на увагу, що годі передвидіти, що станеться за, чверть століття, то проєкт статута для Східної Галичини віддавав властиво сей край Польщі.

І так **територію** Східної Галичини проєкт статута обкроював, право самовизначення їй відбирав.

Погляньмо, яку давав він їй **автономію.**

Законодатну власть в автономній Східній Галичині проєкт статута ділив між автономічний галицький сойм і державний польський сойм.

Галицький сойм мав бути однопалатний, вибраний „загальним, тайним голосуванням з пропорціональною репрезентацією. Поза сим польські виборчі закони мали би примінюватися також при виборах до галицького сойму.

Сі неясні постанови про основи виборчого права до галицького сойму треба вважати дуже небезпечними. Автори проєкту розуміли під „suffrage universel" безперечно **загальне, рівне** і безпосереднє виборче право. Та через те, що рівність і безпосередність виборчого права не зазначені в проєкті виразними словами, польське правительство могло би ухилятися від обовязку завести побіч загальности також рівність і безпосередність виборчого права до галицького сойму. Було треба би боятися особливо тоді, коли-б реакція в Польщі знесла рівність і безпосередність виборчого права при виборах до польського сойму. Тоді польське правительство могло би покликатися на те, що при виборах до галицького сойму мають примінюватися польські закони.

Функціонуванне галицького сойму мало би бути залежне від галицького губернатора, який скликав би сойм, відкладав його народи, замикав сесію і навіть мав би право його розвязати. Сі постанови суперечать демократичним поняттям про потребу унезалежнення законодатної власти від виконуючої. В галицьких відносинах дали би вони польському правительству змогу насильства над галицьким соймом.

Компетенцію галицького сойму означує 12-тий артикул проєкту, який звучить:

„Сойм Східної Галичини буде видавати закони в отсих справах: 1. Виконуванне публичного культу. 2. Публична освіта. 3. Публична опіка. 4. Публична гігієна. 5. Шляхи реґіональні, комунальні і вицінальні, разом з зелізничими шляхами, які мають публичний інтерес. 6. Всі заохоти до земляробства, торговлі і промислу, разом з зарядженнями для улекшення кредиту, закупна і продажі, для розвитку уживання нових технічних засобів, для підпирання винаходів і дослідів. 7. Примінюванне загальних законів про уживанне вод на ріґіцацію або для добуття моторової сили. 8. Примінюванне загальних законів про орґанізацію й адміністрацію громад, міст і повітів. 9. Податки на власний рахунок Східної Галичини. 10. Земельні питання. 11. Всі инші справи, що-до яких сойм Польщі признає йому компетенцію. — Сойм Галичини що-року ухвалить на предложенне губернатора буджет урядів, відповідаючих справам, які належать до його компетенції."

Висване нереглянути сей артикул, щоби переконатися, що компетенція галицького сойму мала би бути дуже незначна. Тільки **три справи: Виконуванне публичного культу, публична освіта і земельні питання** — мають справді державне значінне. Важна ще також справа **побору податків на власний рахунок Східної Галичини,** та се при автономії конечне, отже самозрозуміле.

Одначе те, що в справах державного значіння давав галицькому соймови артикул 12-тий, **відбирав** артикул 13-тий. Сей артикул постановляє, що на кождий закон, ухвалений галицьким соймом, губернатор може наложити „вето". В такім випадку ухвалений закон стає законом аж тоді, коли сойм ухвалить його **другий** раз більшістю двох третин. Одначе в справах **публичної освіти** „вето" губернатора є **абсолютне,** значить, губернатор може уневажнити кождий закон, ухвалений в сих справах галицьким соймом. А в **земельних** справах „вето" губернатора має той наслідок, що хоч сойм ухвалив би його другі раз сам закон більшостю двох третин, то ся ухвала не стає законом, тільки справа йде на розгляд Ради Союза Націй, яка має повну свободу рухів, отже не тільки може ухвалений закон затвердити або відкинути, але взагалі видати всякі зарядження в сій справі.

Таким чином у двох справах, **шкільній і земельній,** які мають державне значінне і при тім особливо важні для збереження і скріплення українського характеру краю проти польонізаційних змагань польської держави, галицький сойм у своїй діяльности був би спаралїжований.

За виїмком справ, вичислених в артикулі 12-тім, всі инші справи на території Східної Галичини належали би до компетенції **польського державного сойму.**

Участь Східної Галичини в полагоджуванню сих справ проявлялася би тим способом, що населенне Східної Галичини брало би участь в загально-державних виборах до польського сойму. Так вибрані галицькі посли брали би участь у нарадах польського сойму в справах, які польський сойм полагоджував би і для Східної Галичини, а не брали би участь в нарадах того-ж сойму в справах, які для Східної Галичини полагоджував би галицький сойм. Значить, Східна Галичина брала би участь в польськім соймі не як автономічна територія (прим. через делеґацію галицького сойму), тільки як часть польської держави.

Таким чином усі справи справді державного значіння, як законодавство про права і обовязки громадян, законодавство цивільне і карне, шляхи, промисл, торговля, фінанси, орґанізація держави, закордонна політика, військо і т. д. — мав би полагоджувати для Сх. Галичини польський сойм. В усіх тих справах Східна Галичина не мала би автономії, тільки була би частю польської держави.

Коли законодатну власть в Східній Галичині все таки поділено між автономічний галицький сойм і державний польський сойм, то **виконуюча власть** в Східній Галичині належала би в цілости до **польської держави,** яка виконувала би її через **губернатора,** якого призначував би начальник польської держави. Як урядовець польської держави, губернатор Східної Галичини був би відповідальний на основі польської конституції. За те супроти конституції Східної Галичини він являвся би абсолютним, невідповідальним виконавцем волі польської держави.

Сей абсолютизм губернатора проєкт тільки незначно обмежував постановою, що справами, які по думці артикулу 12-го належать до компетенції галицького сойму мають кермувати **галицькі міністри,** відповідальні перед соймом, який рішає про їх число, функції і плату, одначе призначувані губернатором. Але **найвисша** виконуюча власть в справах, в яких законодатна власть належить до галицького сойму, не належала би до галицьких міністрів, тільки до губернатора, а міністри мали би тільки контрасиґнувати акти губернатора. Урядовців своїх відділів також не призначували би галицькі міністри, тільки губернатор на предложенне міністрів.

Правда, коли брати відповідальність галицьких міністрів перед соймом у новочасним розумінню, то виконуюча власть губернатора в справах, якими кермували би ті міністри, повинна би бути тільки формальністю, бо кождий акт губернатора потребує для правної важности підпису міністра. Одначе в галицьких відносинах, де в инших, богато важнійших справах виконуюча власть належала би в повноті губернаторови, роля галицьких міністрів була би тільки підрядна.

Крім губернатора ще два **особливі урядовці польської держави** оставали би в звязку з виконуючою властю в Східній Галичині: 1) В Раді міністрів польської держави мав представляти Східну Галичину міністер без портфелю, призначений начальником польської держави з поміж мешканців Східної Галичини. 2) Крім-того в Раді міністрів польської держави мав би бути приділений високий український урядовець", як дорадник в справах, що відносяться до української народности і ґр. кат. обряду.

На призначенне губернатора Східної Галичини, міністра для Східної Галичини в польській раді міністрів і „високого українського урядовця" при польській раді міністрів Східна Галичина як автономічна територія не мала би ніякого правного впливу. Отже два перші були би по правилу Поляки, а третій — такий Українець, який припав би до вподоби польському правительству.

Окрему увагу треба звернути на ролю згаданих обох представників Східної Галичини в польській Раді міністрів. Отже Східну Галичину як автономічну територію заступав би міністер без портфелю, який очевидно був би Поляк, бо проєкт статута лишав в його виборі вільну руку начальникови польської держави. А український нарід, отже **переважаючу більшість** населення Східної Галичини мав би заступати в польській Раді міністрів тільки „високий український урядовець" з дорадним голосом.

Справу **військової орґанізації** проєкт статута полагоджує на стілки корисно для краю, що військо, набране в Східній Галичині, мало би творити окремі одиниці, які в часі мира стояли би гарнізоном в краю. За те некорисна була постанова, що військо Східної Галичини мало оставати в розпорядимости польського правительства без ніякого автономічного впливу краю та на випадок війни польське правительство може його ужити для оборони „національної території". Під „національною територією" польське правительство розуміло би очевидно польську державу і примушувало би галицьке військо проливати кров за Польщу.

Судейська власть в Східній Галичині належала би так само, як власть виконуюча, до польської держави. Східна Галичина творила би, що правда, окрему судову провінцію з найвисшим Трибуналом у Львові, одначе законодатство про орґанізацію суду в сій провінції належало би до **польського** сойму. Суддів Східної Галичини призначував би на пролозицію губернатора начальник польської держави.

Рідучи за рішенням Найвисшої Ради з 25. червня 1919, треба окремо згадати про політичну, релігійну й особисту свободу, яку повинно мати населенне Східної Галичини. Найліпшою запорукою тих свобід було би, щоби про них рішав автономічний галицький сойм. Одначе так не є. Про сю справу говорить проєкт статута в ріжних артикулах, які мають переважно характер рам; сі рами мали би бути виповнені постановами **польського** законодавства й адміністрації. Ті артикули стилізовані так, що на їх основі польська держава могла би окружати особливою протекцією Поляків і давити Українців.

Так прим. артикул 7-мий виразно постановляє **в користь** польської меншости, що польська мова як урядова має бути рівнорядна з українською.

Корисним для Українців є тільки ратикул 9-тий, який забороняє кольонізацію Східної Галичини елементом зпоза границь краю, отже Поляками.

До всіх висше вказаних хиб проєкту статута долучається **основна хиба недостачі гарантій,** які хоронили би автономію Східної Галичини перед замахами польського правительства.

Контролю над тим, чи Польща шанує автономію Східної Галичини, мав би на основі проєкту статута Союз Націй. Але наслідком польських політичних впливів Союз Націй легко Мір би замкнути очи на те, що Польща виробляє в Галичині. І на се не було би ради, бо Східна Галичина як автономна територія не мала би права виступити перед Союзом Націй з жалобою на Польщу.

Ну, а як би сталося так, що союз держав антанти і Союз Націй перестав би істнувати (за 25 літ неодно може статися!), тоді Польща **просто знеслаб би** Східну Галичину, покликуючися на те, що вона не має супроти Східної Галичини ніяких зобовязань, бо вона заключила договір не зі Східною Галичиною, а з головними державами антанти, яка вже не істнує.

Словом, автономія, яку хотіла признати Східній Галичині Найвисша Рада, така обмежена, що зовсім не відповідає тому становищу, яке повинна би мати Східна Галичина, коли вона має задержати свою окремішність і вкінці визволитися зпід Польщі. Навпаки, сі автономії творила би як-раз корисні умови для підготовлення й переведення асекції Східної Галичини Польщею.

* * *

Ось-як думала Найвисша Рада полагодити справу Східної Галичини при кінці 1919-го року.

Коли відомости сіоністичного часопису, подані на початку статті, правдиві, то тепер Франція мала би вернути до того способу полагодження справи Східної Галичини, змінюючи його ще більше в користь Польщі.

Чи треба аж доказувати, що уділенне Польщі мандату в Сх. Галичині значило би віддати український нарід на винищенне і український край на польонізацію? За час, від коли Польща держить Східну Галичину в військовій окупації, вона аж занадто ярко доказала, яким духом дише вона на український нарід.

Найвисша Рада допустилася би найбільшого злочину на українськім народі, якби при полагодженню справи Східної Галичини вернула до автономії Східної Галичини під Польщею по думці проєкту статута з кінця 1919-го року. Тоді Найвисша Рада ще могла закривитися тим, що Польща пошанує автономію Східної Галичини. Та тепер уже ясно, що Польща в відношенню до українського народу не знає пошани права, — що ствердив навіть Лойд Джорджа в анґлійськім парляменті.

Єдиним полагодженнєм справи Східної Галичини може бути тільки **повне унезалежненне сього українського краю від його смертельного ворога Польщі.**

Гайдельберґ, 23. грудня, 1921.

Др. Михайло Лозинський.

ПОВСТАННЯ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

(Кореспонденція „Свободи").

Кожде повстанне свідчить про те, що там, де воно вибухає, панують страшні відносини.

На Великій Україні повстання не вгасають від кількох літ. Але це повстання місцеві, не зорґанізовані незвязані з собою. Першу спробу викликати з'орґанізоване повстання, зробив отаман Тютюник, брат покійного Тютюника (який визначився в повстанню проти гетьмана).

Спроба та не повелася. Прийшли вісти, що большевики так побили Тютюника, що він ледви з кількома старшинами свого штабу спасся на галицьку землю. Військо його частинно вибито, частинно взято в полон. **Польські війська, що стоять на кордоні й весь час удавали прихильність супроти повстанців, — тепер виловлюють їх і віддають в руки большевиків.** Вістки про се приносить краєва преса, яка виходить під польською цензурою. Значить — се така загально відома річ, що навіть польська цензура не важиться закривати правди.

Що Поляки підбадьорювали наддніпрянських Українців на повстання — се було відоме. Що поляки таким чином хотіли позбутися їх зі своєї території, се також було ясне. Галичане виразно говорили Наддніпрянцям, що Поляки в разі невдачі повстання не пустять їх в друге на свою територію. Але щоби Поляки видавали своїх бувших союзників Наддніпрянців в руки їх ворогів, цього навіть Галичане не припускали. Такої нікчемної підлости допустилася в історії тільки російська влада за царських часів, коли підпомагала Гайдамаччину проти Польщі й опісля помогла тій же Польщі кріваво задавити гайдамацький рух. Тепер Польща віддячилася, хоч в Москві нема вже царів. Все одно їй, хто там сидить.

Велика є наука з того повстання!

У Відні 22-го грудня 1921.

Андрій Чекановський".

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ ЧЕРЕЗ КОРОТКИЙ ЧАС БУДЕМО ВИСИЛАТИ

4 КАЛЕНДАРІ на рік 1922 за..... $1.50

Ілюстрований календар Т-ва „Просвіта" по 75 цент. — Календар Гарасима Чорнохліба по 60 цент. — Календар Укр. Нар. Союза по 60 цент. — Підручний календарик по 10 цент.

Всі повисші календарі вишлемо за $1.50.

Пишіть на адресу:
"SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

ДОПИСІ

ШАМОКІН, ПА.

Памятний день для Шамокінців.

День 2. січня 1922 р. запевне зістане на довго в памяти шамокінської громади, а і цілого міста Шамокін, бо в той день загостив до нас Ексценція Митрополит Шептицький.

Місцеві часописи американські ще тиждень перед приходом Митрополита помістили його фотографію і розписали широко про його місію та про приїзд до нашого міста, тож не дивота, що коли Митрополит прибув на стацію в неділю вечером, о годині 8.40, богато цікавих, як своїх так і чужих, явилося, щоби побачити і повитати дорогого гостя Владику. І коли маєстатична особа Митрополита показалася з тремя-всі мушини, свої і чужі, мов на команду зняли капелюхи і склонили свої голови. Владика вічливо відклонився і в супроводі о. пароха відїхав автом до парохіяльного дому, де при вході привитала його, місцева українська банда гимном „Ще не вмерла Україна", „Многая літа" й иншими піснями.

На другий день, т. є. в понеділок, 2. січня, о годині 8-мій рано відправив Митрополит читану Службу Божу, а відтак о годині 10-тій почався триюмфальний похід з дому парохіяльного до церкви. Помимо невиносимого зимна, яке того дня панувало, в найбільшім порядку уставились по боках всі сестрицтва, братства і товариства, свої і запрошені, зі своїми прапорами. В середині стояла шкільна дітвора під проводом С. С. Василянок, котрі якраз тоді колектували у нас на сироти. Дальше були священики в ризах, за ними дівчата в біло повбирані і з вельонами на головах, котрі сипали цвіти, а відтак ішов Владика. Цілому походови пригадалася непроглядна товпа чужинців. Під звуки дзвонів і української банди подався сей величавий похід поволи і маєстатично до церкви, де при вході по староруському звичаю привитав архиєрея хлібом-солию і щиро сердечними словами широко знаний працьовник на поли церковно-народнім, п. Алексій Шаршонь. В дверях церковних Всч. о. Володимир Сполітакевич, місцевий парох, передав Ексценції ключі церкви і витав горячою і щирою промовою іменем своїм і своїх парохіян. Підчас гучного „Буди імя Господне" архиєрей і священство входять у церкву, де починається архиєрейське освячення церкви й архиєрейська Служба Божа. До асисти (відправи) станули слідуючі священики. Впр. о. декан Петро Єзерський, парох Шенандоа; о. А. Лотович з Майнерсвіл; о. Еміль Кубек з Маганой Сіти; о. Іван Фекула з Фракві; о. Вол. Уляницький з Елмайра, Н. Й.; і о. Мих. Капець з Маріон Гайтс. Діяконували: Всч. о. Йосиф Боярчук з Мт. Кармел і Всч. о. Ярослав Сасецький з Ст. Клейр. Прибули також і всі місцеві латинські священики, а також айриське товариство „Лицарі Колюмба".

Підчас цілого богослуженя співав знаменито широко знаний шамокінський хор, під управою свого дякочителя п. А. Дроздяка, між иншим і кілька відповідних до даної хвилі псальмів.

По евангелію виголосив проповідь о. парох, котрий ще раз сердечно витав дорогого гостя і горячо подякував йому за його невтомиму працю та самопосвяту для своєї церкви і свого народу. По Службі Божій мав півторагодинну проповідь Владика. Він говорив по українськи і по англійськи. Перепевістю сю проповіди — я не вспиш. Всі, хто коли чув, як говорить Митрополит Шептицький, знає, з якою любовю, повагою і глибоким знанням річи пливуть слова нашого долотустого бесідника, тож не дивота, що нарід з напруженнем слухав слів свого архипастиря. З науки тої пізнали люди, де є правдива церква Христа і хто то є та чого хотять большевики. Дізналися много про свій рідний край, про теперішні відносини та про нужду осиротілих дітий, котрих є понад 20.000, а для котрих митрополит пустився шукати помочі по чужих краях.

Чужинці були незвичайно захоплені англійською мовою, бо — як казали — вони ніколи не сподівалися, що наш митрополит так добре по англійськи говорить.

В супроводі бравурного „Многая літа" Владика, даючи цілувати вірним хрест, опустив церкву.

Пополудни, о годині 1.30, відбувся в готелю „Грамар", у великій галі, прекрасно удекорованій американськими і українськими прапорами, честь Митрополита величавий бенкет (обід), на котрий були запрошені визначніші Американці. Між иншими був також ґарісбурський епископ МкДевіт. Всіх осіб було понад 60. Майстром церемонії був дістрікт аторней Морґанрот. Підчас обіду і по обіді були промови. Перший говорив шамокінський майор (посаник), котрий іменем міста зложив привіт Владиці. Потому говорив монсіньор о. Гасет, а по нім мадярський священик Петрович. Дальше говорив адвокат Іван Копистянський, котрий також в імени шамокінської громади вручив Ексценції скромний дар: чек на $300. Слідував директор шпиталю др. Різ, а потому говорив еп. МкДевіт, котрий висказав радість, що чується дуже щасливим, що знаходиться в товаристві так високого достойника церковного, котрого майже цілий світ знає і поважає, і що має нагоду оказати йому свою любов і пошану. Прирік також, що зарядить в своїй діецезії осібну збірку на українські сироти.

Відтак Митрополит представив теперішнє невідрадне положенне в старім краю та недолю цешаних сиріт, котрі лишилися без жадного захисту і спроби до життя. Бесіду Ексценції вислухали всі з найбільшою увагою, а наслідок її був такий, що в протягу кількох хвилин зложили присутні Американці на сю ціль $1.000. Також і властитель готелю нічого за весь обід не взяв, а казав ті гроші, котрі йому припадали ($200), зложити Владиці. Так уміли оцінити вагу хвилі і працю нашого Владики Американцями.

Вкінци о. парох подякував всім присутним гостям за участь в торжестві, уряджеиім в честь нашого Митрополита, за щедрі жертви, зложені тепіми в користь нещасних сиріт наших, якими так сердечно і горячо Ексценція Митрополит займається.

Згадати мушу, що з огляду на переважаюче число Американців усі бесіди виголошені були в англійській мові.

Підчас обіду українська міцсева орхестра під проводом п. Йосифа Семана гарно і мельодійно приграваа.

По обіді всі американські гості просили Митрополита, щоби на памятку побуту між ними бодай підписався в їх книжочках, що Митрополит дуже радо вчинив, а на просьбу редактора місячника „Ді Равнд Оп-Магазін" позволив помістити свою фотографію з написом „Гад блес Шамокін" (Боже благослови Шамокін).

Вечером о 6-тій годині явилися всі урядники місцевих українських сестрицтв, братств і товариств та зложили Владиці свій скромний дар любови, так що того дня зі Шамокін Митрополит зібрав від чужих і своїх $1.500.

Як видко було, Митрополит був дуже вдоволений з побуту в нашім місті і громаді і не мав слів похвали та подяки як для о. пароха так і для цілої громади, бо бачив наочно, що тут панує любов до свого рідного, єдність і гармонія у всім.

О годині 7-мій вечір в церковній галі відбувся тригодинний дуже поучаючий відчит, котрий виголосив Прп. брат Йосиф Гроцький. Людий зібралось повна галя і слухали уважно, бо довідались про такі річи, котрих у жадній часописи вичитати не можна. Прп. прелеґент говорив з життєм, оповів причину і початок війн, перейшов всі страхіття і страдання нашого народу підчас війни, відтак розповів про неволю польську, про заслані на Сибір і про ту „розкіш", яку прийшлося засланим витерпіти, бо і він був заслаиий аж до Красноярська і перебув там близько три роки. Піснею „Ще не вмерла" закінчився сей відчит.

На другий день, т. є. 3. січня, архиєрей Шептицький мав читану Службу Божу, відтак в товаристві о. пароха зложив візиту визначнійшим Американцям, а в середу раненько по Службі Божій відїхав.

То був би опис нашого великого торжества, котре на довго зістане в памяти нашій і наших дітий. Може він трохи і задовгий, але я хотів поділитися нашою радостю зі всіми Українцями, жиючими в Америці, бо такі хвилі рідко в життю буваються.

Тут ще мимоходом зазначу, що наша громада вислала 12-сіна б. р. до Найвисшої Ради в Кии протестуючу телеграму, зложену з 86 слів.

Громадянин.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Митрополит в церкві св. Юрія в Ню Йорку.

Величавий празник святкувала українська церковна громада в Ню Йорку дня 25. грудня м. р. Того дня гостив у церкві св. Юрія Ексценція Митрополит. Прибув він до тутешних Українців, аби і тут, передавши їм щирий привіт від дорогих земляків з рідного краю, загріти на дусі прибитих тяжким горем нововоленої України та вляти в їх зболілі серця слова потіхи і розради, покріпляючи їх надією на ліпші і красші часи, які мусять принести світ і великанські кровопролитні жертви, зложені нашим українським народом на жертвенник свободи і волі.

З сим торжеством було получене закінченне місії і памятка шіснайцятьлітного основання церкви. Провідником місії, в якій брали участь дооколичні священики, був Впр. О. Канонік Йосиф Чаплинський, перший парох української церкви в Ню Йорку, перший її організатор і місіонар. Він в організував церковну громаду в тім місті, він уряджував першу місію для тутешних Українців тому шіснайцять літ взад; і ось власне тепер неначе чудним складом обставин мав він нагоду в часі обходження ювилею провадити місію вдруге і тим причинитися до звеличення тої так памятної і торжественної хвилі, котрої він поклав в серцях тутешних парохіян.

Не дивниця, що нарід, дізнавшися, що проповідувати буде в часі місі в їх церкві перший їх бувший парох і організатор, котрий славиться між українським священством яко один з найлійпших місіонарів і проповідників, величезними масами горнувся на науки місійні вечерами, почавши від 22-го до 25-го грудня. Розуміється і чималі користи принесла місія. Неодно розбите серце, неодна зломана душа, котра до того і мади, бо бачив наочно, що тут панує любов до свого рідного, єдність і гармонія у всім.

Після науки, виголошеної Архиєреєм, виставлено місійний хрест з Розпяттєм, прибраний цвітами. Перед тим хрестом кількома словами промовив до зібраних о. Мих. Лисяк, котрий, загрівши вірних до віддання чести хресту, представив, що красним буде ділом перед Богом, коли кождий приступаючи віддасть поклін хрестови, зробить милосердний учинок і зложить жертву на бідні голодні сироти в старім краю, для поратоваиня котрих князь нашої церкви, хоть прибитий літами і знеможений невзгодинами життєвими, не завагався лишити свій рідний край, а прийшов тут в далеку чужину просити і чужих і своїх о лепти. На сі слова кождий з вірних, приступаючи до цілування хреста, радо складав лепти, так що на сироти вплинула від парохіян поважна сума, яку Впр. о. парох передав на руки Ексценції.

Так закінчилося торжество, яке доводилося зустрічати нюйоркським громадянам тому кілька днів.

Щира подяка належиться в першій мірі Їх Високопреосвященству Архиєреєви, що були ласкаві до Українців в Ню Йорку загостити і до звеличення торжественної хвилі своєю присутностию причинитись. Щире спасибі Впр. О. Канонікови Чаплинському, котрий не жалував ні труду ні часу, щоби послужити виголошеннем так красних і цінних наук українській церковній громаді в Ню Йорку. Нижайшиа подяка і Впр. О. Духовним Сестрам за своєю присутностию в богослуженях і працею в сповіди зволили послужити нашій церкві, а вкінци Українському Хорови за милозвучний спів під дірігентурою п. Т. Онуфрика, і всім учасникам.

Парохіянин.

БОЛГАРСЬКИЙ КРОВНИЙ ЧАЙ

Мішани уживають сього чаю до знищення перестуди; беруть його теплим перед сном. Помагає затвердженню слабому жолудкови і ниркам і чистить кров. Питайте своєї аптекаря, бо фармацією асекуровано 1 велика фамілійна пачка $1.25, або 3 за $3.15, або 6 за $5.25. Адресуйте: Marvel Prodicts Company, 29 Marvel Building, Pittsburgh, Pa. 6,12,18

ЧИ Є У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТИ ВІДДІЛ У. Н. СОЮЗА

НАЙБІЛЬШОЇ І НАЙСОЛІДНІЙШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБІТНИЧОЇ?

ЯК НЕМА, ТО КОЖДИЙ СВІДОМИЙ УКРАТНЕЦЬ ПОВИНЕН ПОСТАРАТИСЯ, ЩОБИ ЗАСНУВАТИ ЙОГО.

ДО ЗАСНОВАННЯ НОВОГО ВІДДІЛУ У. Н. СОЮЗА, ПОТРЕБА НА ПОЧАТКУ НЕ МЕНШЕ ЯК 6 НОВИХ ЧЛЕНІВ.

ПО БЛИСШІ ІНФОРМАЦІЇ ТРЕБА ЗГОЛОШУВАТИСЯ ЛИСТОВНО НА АДРЕСУ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА:

І. KASHTANIUK,

P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ ОБЕМИЙ

КАЛЄНДАР

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА НА РІК 1922

Видив д. Омелян Ревюк, редактор часописи „Свобода".

СЕЙ КАЛЄНДАР ОБІЙМАЄ 232 СТОРІН ДРУКУ ДОБІРНОГО МАТЕРІЯЛУ І ОКРАШЕНИЙ МНОГИМИ ІЛЮСТРАЦІЯМИ ЯК: ОБРАЗКИ, ІЛЮСТРУЮЧІ ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У СТАРОМУ КРАЮ ТА РІЖНИХ КРАЯХ НА ЕМІГРАЦІЇ. ДРУК ГАРНИЙ, ДРУК ВИРАЗНИЙ І ЧИТКИЙ. ДУЖЕ ВІДПОВІДНА КНИЖКА ЯК РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК. СЕЙ КАЛЄНДАР ДРУКОВАНИЙ ДЛЯ ЧЛЕНІВ У Н. СОЮЗА, А СПОРЕ ЧИСЛО ПРИЗНАЧЕНО НА ЗАГАЛЬНУ РОЗПРОДАЖ.

ЦІНА 60 ЦНТ. (Марок не приймаєсь).

ХТО ХОЧЕ НАБУТИ СЕЙ КАЛЄНДАР, НЕХАЙ ПРИШЛЕ СВОЄ ЗАМОВЛЕННЄ ВРАЗ З НАЛЕЖИТІСТЮ ПОЧТОВИМ АБО ЕКСПРЕСОВИМ МОНЕ-ОРДЕРОМ НА АДРЕСУ:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

або на адресу Книгарні У. Н. Союза:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,

30 E. 7th Street. New York City.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

КРОВ ЗА КРОВ

НА ЗАПОРОЖУ.

Оповіданнє з другої половини 17-сотих років.

(Продовженнє) (19)

Так стояли в хащах по обох сторонах дороги, дожидаючи ворога. Вже й стали нетерпеливитися, коли від степу появився оден з козаків висланих на розвіди!

— Аркани в руки і вискочити аж почуєте свист... або мій, або за рікою! — сказав Недоля найблизшому козакови. — Перекажи се дальше.

Недоля всунувся у корчі, кличучи туди також звідуна. По хвили надіхав другий звідун разом з Калмиком. І їх втягнено в корчі в сім місци, де скрився Недоля. За часок обуха козаків відбився спів.

— то добре, що співають, — усміхнувся Недоля. — Не будуть чути шелесту, який мусимо зробити, продираючися крізь гущавину на дорогу.

Почувся кінський тупіт і на дорозі виринуло пять Донців.

Їхали безжурно, співаючи. Не задержуючи ні на хвилю, вступили в ріку і перейшли на той бік. Яких тисячу кроків за ними показався перший віз в супроводі одного Донця. За ним ішов другий віз, далі третий і решта. За кождим другим возом їхав оден Донець. За возами йшли бранці з повязаними на спині руками і поприклювані до возів. Діти і що слабші баби на возах також були повязані. За послідним возом ішла худоба, за нею їхало того там зустрілися з арканами Запорожців. З передового відділу всі пять впали в аркани і лежали на дорозі повязані. З заднього відділу ті, що ще сиділи на конях, бачучи половину товаришів на земли, а перед собою цівки мушкетів, готових плюнути кулями, і не пробували боронитися. Поскочували з коний і поклали зброю.

По такій легкій побіді Недоля казав закласти табор коло броду по запорожськім боці ріки, але в глубині ліса, щоби табору не зазріли тоті Донці, що будуть повертати з погоні за збігцями. Недоля числив на се, що вони, спіймають утікачів чи ні, вернуть ще перед вечером. До табору в лісі стягнено всі вози, лишено там повязаних Донців. Увільнені бранці дістали збрую Донців і їх коні. Таким способом військо Недолі сильно побільшилося. На дорозі до ріки устроєно засідку на решту Донців. За рікою на дорозі в Донський край також розставлено козачі стежі. Трех козаків поставлено в лісі, де сходилися обі дороги від ріки від броду і від спаленого моста. При барикаді з повалених буків поставлено десять козаків, а коло броду двох. З решти часть лишилася в засідці, а часть пішла до табору покріпитися.

Дві милі від броду і таксамо від спаленого моста в сторону Донщини, які три тисячі кроків від дороги, стояв великий тік вихаю зустрічати гонця. Підхутір. Ще сеї зими жив у ній старий козак, вдовець з донською. Його син козакував у Січи. В зимі старий віддав донську за слобідського козака і виправив її з зятем та більшою частию напрятаного в себе добра в Слобідщину. Сам старий поїхав до Січи намовляти сина, щоби оженився і вернув домів газдувати. Прийшла весна, а старий ще не вернув. Пішла чутка, що старий у дорозі, не дохавши до Січи, помер. Хутір стояв порожний. Сторожив його лише старий козак-каліка й два пси. З сего користали Донці, що їздили з Донщини на Запороже або вертали звідтам. Вони там заквартировувалися на нічліг. Бувало, що й пару днів сиділи там їх бекети.

З Донщини, що устроїли послідний напад, був також московський офіцир з шістьма салдатами, що приїхав був до них перед двома неділями. Коло осиротілого хутора донський похід задержався був і переночував. На другий день ватага Донців пішла дальше, а московський офіцир, його шість салдатів і фіра з харчами лишилися у хуторі. Вони мали сидіти тут аж до повороту Донців з походу.

На другий день по донськім нападі на запорожську оселю офіцир надіявся, що щасливі побідники — инакше і не могло бути, думав він — змушені через вози й худобу посуватися дуже поволи, вишлють до него гонця з вістию про вислід походу. Щоби скорше довідатися про вислід, казав осідлати коня. В товаристві двох салдатів вийшов зустрічати гонця. Підїздячи до моста, Москалі побачили стовп диму. Скочили в бік і скрадаючися лісом увиділи, що горить міст, та що сей міст нарошно підпалений. На мості бачили велику купу горючого ріща. Бачили також, що хтось, — був се Калмиченко — ще докидає. Москалі здогадувалися, що се знищенє моста є в звязи з походом. Офіцир думав разу скочити до моста і ще гасити пожежу, або спіймати, або й убити. Але коли побачив, яка велика полумінь, зміркував, що моста й так не виратує, а котрийсь з них може згинути від кулі палія. Рішився устроїти засідку і в безпечнійший для себе спосіб спіймати його.

— Сего сукін-сина треба доконче спіймати! — промовив офіцир до своїх Москалів.

— Ти Василь Іванович лиши коня коло нас, а сам підкратися близько до него. Сиди так довго на місци і не рухайся, доки він на мості. Як він відійде, то куди би йшов, ти за ним. За нас не журися. Не робимо нічого, тілько все за ним. Очивидно йди так, щоби тебе не бачив. Ми тут будемо сидіти так довго, як довго його бачимо. Що потому зробимо, покажеся. Се, покинуто, не твоє діло. Ти, повторяю, силкуйся не стратити його з очий і все будь готовий на наш зазив скочити нам на поміч.

Василь Іванович щез у корчах. Офіцир з другим Москалем сидів дальше на тім самім місци, та ждав, коли з'явиться Василь. Від моста бік палія і звернеся. Від моста затрещало і великий стіп іскор бухнув у гору. То пропалений міст завалився. Калмик бачучи, що робота скінчена, загадав подивитися, чи нема кого коло броду. Взяв коня за уздечку і пустився на ліво під гору в ліс. Офіцир, думаючи, що палій утікає, випалив за ним в ліс. Те саме зробив другий Москаль. Отся послідна куля повалила коня. Він впав і придавив собою їздця. Заки Калмик годен був видобутися зпід коня, всі три Москалі вже були коло него. Про оборону вже не було що думати. Калмика звязали і повезли за собою до хутора.

Відпратися того, що спалив міст, не було що, бо з розмови між Москалями Калмиченко зміркував, що вони бачили, як міст горів і як він докладав. Що він Калмик, також боявся перечити, бо йому здавалося, що своє походженнє мав виписане на лици. Між тим його Калмичество пробивалося, і то не дуже лише в очах. Позатим він нічим не нагадував Калмика, бо лице одідичив по мамі-Україниці. Здивувало його, що офіцир питав, чи він сий того Калмика, що жиє на Запорожу, полює і возить шкірки аж до Київа. Нічого не перечив, але, з обережности, доки не виміркує хто то, що його полонили і що вони тут роблять, рішився не відповідати на ніякі питанні. Аж в хаті, щоби Москалів не розізвірити проти себе, відповів на се або те. З його відповідий офіцир зміркував, що полонений справді син того Калмика, про котрого він думав. Сей Калмик був йому чогось то потрібний. Відпочавши, офіцир казав двом салдатам готовитися в дорогу і третого коня осульбачити для Калмика. Сам сів писати до тих, що його вислали сюди. Писав довго. Зміст рапорту був такий:

(Далі буде).

ШИФКАРТИ через ГАМБУРГ, АНТВЕРП, РОТТЕРДАМ, БРЕМЕН і ДАНЦІГ, продаємо по компаніячих цінах. Пашпорти виробляємо до одного або двох днів. Посилаємо гроші до краю в дозерах або марках по найнизшій стуці з повною ґаранцією. По всякі інформації пишіть або приїдьте до:

EUROPEAN STEAMSHIP AGENCY 115 FIRST STREET, NEW YORK, N. Y.

НАЙНОВІЙШІ КІТТЛЬОВІ КНИГАРНІ „СІЧОВОГО БАЗАРУ" ВИШИВАНА КОНДОВУ

СІЧОВИЙ БАЗАР

94 E. 7-th St. NEW YORK, N. Y.

ПРАЦЮЙТЕ — ЩАДІТЬ

СТАНДАРД БАНК

Оснований 1882 р.

УРЯДОВА ЩАДНИЦЯ ДЛЯ ФОНДІВ ДЕРЖАВИ І МІСТА НЮ ЙОРКУ.

ЗАСОБИ ЗВИШ $2,500,000.00.

ПРИЙМАЄ ОЩАДНОСТИ І ПЛАТИТЬ 4% Процент виплачує в місяцях січни і липни.

Повисші факти удовідняють, що наш Банк єсть найвідповіднійшим Банком, в котрім можете безпечно ульокувати свої ощадности.

Не зволікайте, прийдіть ще нині, вложіть свої гроші до нашого Банку, а одержите процентову вкладкову книжочку.

Всі гроші ульоковані в нашім Банку до дня 31-го січня, принесуть Вам процент від дня 1-го січня.

Пересилаємо гроші до всіх частий українських земель і виплачуємо в краєвих монетах, як рівнож пересилаємо і доручуємо ДОЛЯРИ.

ПРОДАЖА ШИФКАРТ — БЮРО НОТАРІЯЛЬНЕ

В нас працюють українські урядники, приходіть і розмовіть в рідній мові. Банк отворений до 8-ної години вечером.

STANDARD BANK

AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

ПРИ ПОВОРОТІ ДО КРАЮ І ТУТ В АМЕРИЦІ

мова лісного ремесла від автомобільного. Я є з краю довголітний і добрий механік і шофер в Америці. Хто вивчиться в нашій школі, той стане добрим механіком і шофером. Будете нам вдячні по всі часи. Зважте, що наша школа є одною з ліпших в Америці. Уживаєть до науки всі найноваійші моделі автомобілів. Денні і вечірні курси. Можете заробити 25-35 дол. на тиждень. Просимо зайти до нашого офісу і повідомитися з нами. Офіс отворений і в неділі.

Зайвайтесь до нашої школи. — І. Sternoff, інструктор і механік.

Для інформації пиш офіс отворений в неділі до 12. т. в пол. Пишіть по катальоги

ARENA AUTO SCHOOL, 151 W. 54th St., NEW YORK, N. Y.

ДО РІДНОГО КРАЮ

ЕКСПРЕСОВИМИ КОРАБЛЯМИ ЧЕРЕЗ

ГАМБУРГ, БРЕМЕН, РОТЕРДАМ, АНТВЕРПЕН І ГДАНЬСК

Старанна опіка і чесна обслуга. Каюти для всіх в третій клясі на 2, 4 і 6 осіб. Пашпорти і всі инші документи виробляємо без жадних клопотів для Вас. Переконайтеся а будете вдячні нам і самі собі.

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ до краю під гарантією. СПРОВАДЖУЄМО РОДИНИ ДО АМЕРИКИ І ПОЛАГОДЖУЄМО ВСІ СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ. В кождій потребі все вдавайтеся тільки до своєї української інституції, — Американсько-Українського Бюра. Наша шість-літна чесна обслуга нехай буде для Вас найліпшою запорукою.

По всі інформації пишіть або приходіть до:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, INC.

520 E. 6th Street, NEW YORK, N. Y. — 322 N. 8th Street, PHILADELPHIA, PA.

ЗА УПРАВУ БЮРА: — АНТІН ПАШУК, през.

ВОНО І СЕ - БИЗНЕС.

Наші люди читають книжки і радо-б їх купували, колиб хто приніс їм ті книжки прямо до їх хати.

Щож! Коли треба аж так, — то треба! Годі-ж дозволити, щоби наш народ книжок не читав, бо кождий розумніший знає, які з того сумні наслідки.

Щоби дику хоч вчасти зарадити то, Книгарня Українського Народного Союза в Ню Йорку:

1. Приймає всім відділам У. Н. Союза про ту відозву в справі продажи книжок, яку їм вислано свого часу. Зима за плечима; найкращий час таку справу перевести в житє.

2. Просить отсим людий доброї волі, чи но скотів би хто послужити нашому народови доставою книжок для читачів. Се можна робити вечарами, поза денною роботою. Такий зробивши високо-цінне патріотичне діло, а притім і не сотримай гріш-заробіток.

Кому се справа по нутру, хай пише по близші вказівки і поясненя на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,

30 East 7th Street, - - - - - New York, N. Y.

ПОВНА ОБСЛУГА.

Заграничний Департамент сього банку є вповні споряджений дати Вам всяку услугу, якої можете жадати від СКРЕНТОНСЬКОГО НАЙБІЛЬШОГО БАНКУ.

FIRST NATIONAL BANK

SCRANTON, PA.

ПІД ДЕРЖАВНОЮ КОНТРОЛЕЮ

Купує і продає заграничні Грошеві Драфти, Грошеві Ордери. — Пересилає гроші телеграфічно. — Спродає шифкарти і т. д.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЧИТАЛЕНЬ І БІБЛІОТЕК.

Хто потребує українських книжок для Читальні чи Бібліотеки, най віднесеться у сій справі до Книгарні У. Н. Союза в Ню Йорку. Там є найбільший вибір української літератури, а й згадана книгарня дає на таку ціль зокрема назначений опуст на всіх книжках, що є у неї на складі.

Пишіть по катальог книжок та близші інформації на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,

30 East 7th Street, - New York, N. Y.

КОНТРАСТИ.

I.

З поза високої тропи виплив човен закйтчаний зеленими галузками молодої бучини. На ньому сиділи парубок і дівчина, пара заручених. Весна наряла. Сміялося все. Від берега з березового гаю лунав дзвінкий щебет солов'йків. Перекликалися зазулі. Буркали горлиці. Скрізь воздухом плила пісня любови. Сонце золотило воду увірвя. Вказувало йому дорогу, куди плисти. Понад човном звивалися низькі дастівки. На березі озера гралися діти й шпурляли камінчики на воду. За кождою „качкою" розлягався голосний, веселий регіт. На лицях парубка і дівчини видніла також веселість. Згодом заглянули вони старий, почорнілий замок на узгірю.

Мов кістяк з помершого велита бовваніів він на узгірю проміж дубами. Важкий смуток плив від нього й слався на озеро. На вежах покрачували чорні ворони. Заручені дивилися якийсь час мовчки на замок, а там сказала дівчина:

— Колиб цей замок був би мій, я обвела би його доокіль верандами. На верандах поукладала би я вазони з цвичними червоними рожами і так влила би тінь життя в його. А ти, бомку?

— Я, — озвався парубок — я, коли цей замок був би мій, розсадив би його порохом, щоби і слід з його не лишився.

II.

У церкві в послідній лавці сиділи дві жінки опоздалік від себе. Обі мали книжки в руках тобто молитвенники і молилися. За лавкою стояв мужчина й розглядався по церкві.

Крізь високі вікна продирало проміння сонця й озолотило похмарені лиця святих, звисаючі крила ангелів, терновий вінець Христа, і дим, що добувався з кадильниці й над головою священика розпливався вокруги. Шепіт людей, що молилися, плив ід престолови, потягаючи за собою подекоди і важкі стопи.

На устах стоячого за лавкою мужчини звивився глумливий якийсь осміх. Щоби його укрити, мужчина схилив голову. Його зір зупинився на сидячих перед тим жінках. Поглянув на молитвенники і зжахнувся. Осміх щез з його лиця, а натомість прибрало воно суворий вигляд. Переконався, що одна жінка тримала в руці молитвенник, стареньку книжку з поводжками листками, а друга роман у гарному мініятурному люксусовому виданню.

III.

Зупинилися на шпилю високої гори. Оба старики були змучені. Усіли на камяних вистромах, що торчали з проміж пахучої материнки. Дивилися на доми.

На долах кипіло життя. Клубівся дим з високих димників по містах. Плили судна ріками. З піль котилися вози наладовані снопами. Звозили дар божий до людських осель. Горикувало товар по шубровах. Гомоніли дзвони по дзвіницях біля церквей. А тут на шпилі така глуша. Лише вистроми чорні, камяні. Де-де тирхавий корч свербивуса або глою. Тиша скрізь. Понад топиль тягнуть парами круки, вертають із жировищ і покрачують. Старики сумні, крайно сумні...

— Ге, ге! — каже вкінци один з них. — Нагадуй собі друже, безлич цих доріг, що я їх лишив за собою, прямуючи сюди, на шпиль. І чудно мені тепер, відкіля в мене було стільки сили поборювати всі перешкоди, що їх на цих дорогах стрінув. Наче стоять передімною! Бачу їх усі! Ось бір... Заблудив у ньому. Довго! Довго блукав, але вкінци таки вийшов. А тут: озера... Захопила буря. Човен колибався мов тріска. Смерть заглядала в очи. Але я таки не дався і додрив до берега. Або ця дорога по рівнині. Сонце пражить... Кериці ані сліду, ані одинісенького тінистого дерева. чиста, правдішна Сагара, а її перейшов. Гей! гей! Кілько цих доріг?! Бачу їх усі. А ти, друже?

— Я? — озвався другий старик, — я, друже, не бачу ніяких доріг. Зійшли всі з памяти. Лиш одна біленька стежка мерехтить передімною. Бачиш стежка, її мова мама мені вказала і вповіла; цьою стежкою йди в світ, сину.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

CUNARD-ANCHOR

Найбільші, найкращі кораблі в світі. Найчемнійша обслуга для пасажирів. У Вашій місцевости або сусідньо місті находиться наш місцевий агент.

До Польщі, Литви, України і всіх прибалтійських країв через Гамбург:

SAXONIA ..... Jan. 21
Кабіна $135; III. кляса $103.50.
Такса $5.00.

ЧЕРЕЗ CHERBOURG & SOUTHAMPTON, LIVERPOOL & GLASGOW

ALGERIA ..... Jan. 21
SCYTHIA ..... Jan. 26
ASSYRIA (з Boston) .... Feb. 4
AQUITANIA ..... Feb. 7
Через Англію або Гамбург до Данцігу $106.50; Либави $110.00.
Такса $5.00.

КУПУЙТЕ КАЛЕНДАРІ НА РІК 1922

Календар Українського Народного Союза ..... 60 шт.
Календар Сирітського Дому в Філядельф. ..... 50 шт.
Гумористичний Календар Козака Чорнохліба ..... 60 шт.
Календар Приятель Жовніра ..... 50 шт.
Ілюстрований сатирично-гумористичний Календар „Будяк" зі Львова ..... 25 шт.
Календар Стінний з портретом Івана Франка ..... 30 шт.
Календар Стінний з портретом Т. Шевченка ..... 30 шт.
Календар стінний з релігійним образом Пресвята Родина ..... 30 шт.

Замовлення і гроші посилайте на адресу:

BASIL HRISHKO,
437 N. 6th Ave., Scranton, Pa.

НАУКА ПОЯСНЮЄ

що харч, котрий містить в собі достаточну скількість поживних складників, найкрацше помагає здоровому ростови.

ЕМУЛЬСІЯ SCOTT-A

як помічний середник до росту і приверення сили, належить подавати дітям.

Scott & Bowne, Bloomfield, N. J.

— ТАКОЖ У ФАБРИКАНТІВ —

KI-MOIDS

(Таблетки або зернисті)

НА НЕСТРАВНІСТЬ

20-20SK

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Михайла, від. 159, повідомляє, що звичайний мітінг відбудеться о годині 1.30 пополудни в неділю, 22. січня, в гали церковній. Мітінги будуть тепер відбуватися в першу неділю по 15-тім, о годині 3-тій пополудни, в гали церковній під ч. 635 Н. Ріверстр. — Н. Рутько, предс.; Н. Лавний, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Успенія Пресв. Діви Марії, мін. 123, повідомляє, що річний мітінг відбудеться о 7-ій годині вечером в суботу, 21. січня, в гали церковній під ч. 430 Сема ул. На порядку нарад кожний член має 1921 рік і вибір нового уряду. Незнишайся член заплатить кару 50 цент. — М. Кузьмин, предс.; І. Тарас, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Бр. св. Николая, від. 127, вибрало слідуючий новий уряд: С. Прищідський, предс.; В. Пахта, заст. предс.; Т. Новосадий, кас.; О. Мазур, заст. кас.; Е. Тимкович, секр. фін.; А. Грех, секр. рек.; Г. Пахтина І. Кіналь, контрольори; Т. Кушка і В. Рудий, догляді хорих; П. Прицівський і Я. Ковалевич, пропорчики. Заразом подається до відома, що місячний мітінг відбудеться дня 22. січня в гали парохіяльній зараз по Службі Божій. — Е. Тимкович, секр. фін.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 241, вибрало отсей новий уряд: М. Пшоновський, предс.; М. Костів, заст. предс.; М. Свідер, секр.; Й. Мартинович, заст. секр.; Л. Брикович, кас.; М. Семенюк, заст. кас.; С. Соочка і П. Наконівський, контрольори; Г. Лучка і В. Брикович, догляді хорих; С. Кинлобалюк, дверник. Мітінги відбуватися кождої третої неділі по першім, о годині 2-гій пополудни, в гали під ч. 152 Білард Авє. — М. Пшоновський, предс.; М. Свідер, секр.

КУРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. Петра і Павла, від. 81, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінг, який відбудеться в неділю, 22. січня, розпічнеться точно о годині 1-шій пополудни, з причини віча, котре розпічнеться о годині 3-тій. По зібранню місячних вкладок возьмемо участь в народнім вічу. — Д. Любомець, предс.; М. Шубда, секр.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, вибрало отсей новий уряд: М. Сидор (старший), предс.; А. Онисик, секр. фін.; А. Паславський, секр. рек.; С. Гладкий, кас.; С. Костів і І. Білобрам, контрольори. Місячні мітінги відбуваються в першу суботу по першім, в гали Народного Дому під ч. 77 Морріс стр. Найблизший мітінг і збори на свято відбудеться в суботу, 21. січня. Кождий член повинен прибути на той мітінг і припровадити з собою нових членів, бо тепер ми у Союзі приймаємо нових членів за 50 цент. вступного через два місяці, то є січень і лютий. Кождий член повинен також виписти свої діти до У. Н. Союза. Кожда дитина, котра переживла оден рік, може стати членом Молодечого Департаменту У. Н. Союза за оплатою 25 цент. місячно. Щоби наша славна організація розвивалася, то се залежить від нас самих, членів, аби придбати як найбільше числа молодих членів, аби наші діти дбяли за нас, що ми зробили добре для них тут на чужині. Тимсамим зробимо великий поступ для підвигнення і скріплення сил нашої української нації в Америці. — А. Онисик, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Николая, від. 106, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 22. січня, в гали парохіяльній при ул. Оклей і Райс. На тім мітінгу буде звіт контрольної комісії з нового минувшого року. Принаглно подається до відома склад нового уряду: С. Проскопів, предс.; О. Галаса, кас.; М. Турко, секр. фін.; М. Шарап, секр. рек. — М. Турко, секр.

ПІТСБЮРГ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 96, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 22. січня, о годині 2-гій пополудни, в церковній гали. Проситься всіх членів прийти на той мітінг, бо є важні справи до полагодженя. Будеться приймати нових членів до У. Н. Союза за 50 цент. вступного. Котрий з членів не прийде на той мітінг, заплатить кару 50 цент., а уряднік $1.00. — Г. Ревть, предс.; С. Войтович, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. „Українські Січові Стрільці", від. 44, вибрало отсей новий уряд: Г. Яремко, предс.; С. Кудрик, секр і опікун У. М. Союза; І. Махіброда, кас.; Д. Демчик, Катерина Яремко і Д. Гундалюк, контрольори; І. Сливка і А. Мазур, догляді хорих; О. Гойка, сотник. Мітінги мають відбуватися кождої другої неділі в місяци. — С. Кудрик, секр.

ВІЛКСБЕРІ, ПА. Бр. св. Николая, від. 59, повідомляє, що місячний мітінг відбудеться о годині 3-тій пополудни в неділю, 22. січня, в гали церковній. Мітінги будуть тепер відбуватися в першу неділю по 15-тім, о годині 3-тій пополудни, в гали церковній під ч. 635 Н. Ріверстр. — Н. Рутько, предс.; Н. Лавний, секр.

ВІДКРИТА ПЕРЕДПЛАТА

на дневник

„УКРАЇНСЬКУ ТРИБУНУ"

яка виходить у Варшаві, на 1922 рік.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На місяць з доставкою за кордоном:

в Америці — 1 дол.
в Франції, Голяндії і Бельгії — 10 фр. франк.
в Італії — 10 ліра
в Швайцарії 5 фр.
в Німеччині — 75 мар. пм.
в Чехословакиї — 25 кор. чес.
в Болгарії — 50 левів
в Румунії — 50 лей
в Австрії — 1400 кор. австр.
в Югославії — 15 динарів.

Адреса: „Українська Трибуна", Варшава, Новий Світ 22 (Nowy Swiat 22) Warsaw, Poland.

НОВІСТЬ!

Книжки з образками для дітей в українській мові з кольоровими Ілюстраціями:

1. Червона Шапочка ..... 20 цнт.
2. Кіт в сапожках ..... 20 цнт.
3. Казки з 1001 ночі ..... 20 цнт.
4. Робінзон Крузо ..... 20 цнт.
5. Червона Шапочка з рухомими фіґурками ..... 35 цнт.
6. Пригоди Цікавського з рухомими образками ..... 45 цнт.
7. Співомовки С. Руданського 20 цнт.
8. Наші Казки зі ілюстраціями 20 цнт.
9. Байки Глібова ..... 20 цнт.

На пересилку повисших книжочок треба прислати по 5 цнт. більше за кождих дві книжочки.

При більшім замовленню даємо опуст.

Замовлення і гроші належить посилати на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,

30 East 7th Street, New York, N. Y.

REG. U.S. PAT. OFF.

BOSAK'S HORKE VINO

"Nature's Tonic"

НЕ НЕХТУЙТЕ ВАШОГО ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Воно може нанести жолудкові недуги і вплинути на другі органи тіла — справить їм неправильність сейчас — уживайте БОСАКОВЕ ГІРКЕ ВИНО—недопустить фатально отруючої частини до кровяк. Не чекайте. Се старе фамілійне лікарство уживають від 1894.

У Вашого купця.

BOSAK MANUFACTURING CO. SCRANTON, PA.

COPYRIGHT 1921

НИКОЛАЇ ГЕРМАН

DELICATESSEN

227 Ave. B, near 14th St., New York

Український склад м'ясних виробів найвільшого гатунку, як: старокраєва ковбаса, шинка, вуджена солонина, инший сальцесон свого власного виробу.

ЦІНИ УМІРКОВАНІ, УСЛУГА ЧЕСНА.

SANTAL CAPSULES MIDY

СКОРА ПОМІЧ. на катар нирок і печі. Певна і успішна. Кождий капсул ся означена MIDY. Стережіться підробок.

„ВОЙНА ДОМОВА",

(Малий фейлетон).

„Обчизна" не може бути без „Львова, Львів не може жити без бурмістра Наймана, Найман без орла на ратуші, орел не може сидіти без деферзив, деферзини не можуть бути без „обивателів-патріотів", „обивателі" не можуть бути без партій, а партії без „войни домової". Або зібравши усьо разом: „обчизна" не може жити без Львова, Наймана, орла, деферзив, „обивателів", партій і „войни домової".

„Война домова" не є чимсь новим в Польщі. Та війна була завсігди, коли тільки була польська „держава", як що державою можна назвати купу людий і арештів. І нинішна т. зв. „демократична ржеч-посполіта" провадить ту „войну домову" лише в дещо змінений спосіб як се було в старім небіжці „кулевській Польщі". Колись шляхтич Войновольский видувши ведро „вудкі", вхопив шаблю чи „карабелю", крикнув: за віном Мацею! і подриптав на сухоребрій шкапі, на загороду свого сусіда — ворога несучи погибель і загладу его курам і свиням „огнем і мечем". Той спосіб войнования ми видимо і нині в східній Галичині, де „воєнні Поитки" уоружені від голови до ніг не бояться виступити до борби з курами, гусьми і иньшим дорбом літаючим і ходячим а навіть і лізаючим їм за ковнірон.

Та були і иньші „войни домові". Ото шляхта зібравшися на „сейміку" підпита магнатами, вирушала на противну собі партію з тоді, летіли чубів, вуха, носи, брящіли шаблюки, тріскали бочки з вином і горівкою, ниціали свині і ревали воли ідучи на смерть, одним словом шляхта „робила політику". Так сейми і сеймики не обходилися ніколи без такої „войни домової"; так воювалося аж доволювалося. Сгру рудеру „шляг трафив"! — Спритні Французи працювали довго, довго і відперли. Варшава кричала: Польща воскресла, „стара каліка" знов віджила, говорили сусіди; а Париж затирав руки з радости кажучи: і старе сміття придасться, коли можна покодити Німцям. Погано виглядала небіжка, як її відтерли. Та Французи майстри! Обмили, причесали, попудрували, вимастили перфумами і кажуть: тепер вважай, мадам, бо як що не по нашому, то як ми тебе копнем то і лихо тебе не відчутить. І стара вважає. Скаже Париж: кричи! то стара кричить, аж піна з пика біжить.

Та... „войни домовей" таки не забулося. Ото зійдеся шляхта і обивателі на наради сейму: прави кричать на лівих, ліві на правих, крик і вереск такий, що стрелки варшавські як ошалені ходять; варшавські не чули, як шляхта „веде наради". З крику і сварки приходить до „войни"; правда часи змінилися, тож і змінився спосіб воювання. В часах Дімпсі і Карпенера вже не належить до „доброго тону" махати „корабельон" чи кривою турецькою шаблею; і тому в нинішних „войнах домових" в Польщі вже не чуєш брязкоту шабель, тепер удалося Пілсудському замкнутися щільно в своїм дімку, та чи довго удасть єму там посидіти, чи довго будуть книгати стара небіжка „обчизна" — побачимо!

Юрко.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ХТОБИ з наших поважних громадян знав дещо про нежкого будівничого Martin Voyse або його рідню, хай має ним в Ню Йорку, зволить повідомити про се адм. „Свободи". 11-16

НА ПРОДАЖ салон з причини виїзду до краю. Бізнес виробленій межи Українцями, Росіянами, Поляками і другими. Ціна дуже приступна. Годоносить: J. K., c/o Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 8-16

Пошукую свойого мужа Григорія Пальчука з Мінської губер., Пінського уїзда, Хвомської волости. Я з двома дітьми знаходжуся тепер в Німеччині в таборі. Хтобиб о нім знав або він сам, прошу голоситися до: Abelfa Palczuk, Cells Lager B. 47, Hanover, Germany. 12-13

Пошукую своєї сестри Марії Бень з села Гута, пов. Чесанів, Гал. Я знаходжуся тепер в Німеччині в таборі. Хтобиб о ній знав або вона сама, прошу голосити до: Ekaterina Ban, Celle Lager B. 47, Hanover, Germany. 12-13

КОЛИ ХОЧЕТЕ ДОБРУ ФАРМУ в Ню Джерзи, прийдіть побачити її. Фарма 98 акрів, 4 коні, 8 безрог, 450 курий, також всі фармерські знаряди і збір. Дуже тано і на дуже добрих умовах. По дальші інформації пишіть до: 12-14

J. OLEKSIAK, Skillman, N. J.

ПОЗІР УКРАЇНСЬКІ МЕХАНІКИ!

Потрібно здільних механіків до фабрики залізних виробів machine shop. Також потрібуємо людий які хотіли би заінтересоватися свого рода бізнесом. По інформації просимо голоситися або особисто між 10—12 рано або письменно на адрес: Stephen Kulakowych, 86 So. Main St., Wilkes Barre, Pa. 12-17

ХТО ВИНЕН?

Кенсько жиється в Америці тому, хто не знає англійського язика. Він не може навіть обяснити Американцеви, що він хвор або що вмік. Без знаня англійського язика Ви похожий на німого. Учіться його в Вам Вам лекше жити. Після нашої легкої методи, Ви навчитесь його протягом 3 місяців. Пробну лекцію і подрібности висилаємо за 10 центів грішми або марками можна і канадійськими. Адресуйте:

First American Preparatory School, 525 W. 47th Street, Dept. 46, New York, N. Y.

ДО КРАЮ

можемо відіслати кождого хто схоче прийшовати на кораблі кілька гроший денно при легкім заменшенню доходу, а випад полагодимо по прибутю до нас. Звертіться до:

GREENWICH LABOR AGENCY,
129 Greenwich Street,
New York, N. Y.

БЕЗ НОЖА І МЕДИЦИНИ

Перший Український Хіропрактор

ДР. АНДРЕЙ БОРАК

лічить рівні задавнені хороби так МУЩИН ЯК ЖЕНЩИН.

Ню Йорк офіс: 885 E. 18th Street.

Понеділок, середа, пятниця від 10. рано до 7. веч. В неділі від 10. до 1.

Passaic, N. J. офіс: 52—2nd St., Вівторок, четвер, субота, від 12 до 8. вечер.

DR. M. SMITH

16 E. 7th ST., NEW YORK

Tel. Orchard 6072

коло Церкви св. Юрія

Говорить по українськи.

Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.

Найдоскональші електричні апарати.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН, М. Д.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.

Годин приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі від 4. до 7. пополудни.

111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДР. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ — СПЕЦІЯЛІСТ — ОПЕРАТОР.

Години урядові: 12-2 пополд. і від 6-8 вечер, а в неділі і свята від 10. рано до 2. пополд. Telefon Stuyvesant 4498.

Dr. JOHN SMITH, Jr.,

327 E. 17th St., New York, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG

204 — 2nd AVENUE,

між 12. а 13. улицею

NEW YORK, N. Y.

Години офісові: полудне від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон 1882 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ

НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

ГОВОРИТЬ НО УКРАЇНСЬКИ.

ЛІЧИТЬ ВСІ ХРОНІЧНІ ЗАСТАРІЛІ СЛАБОСТИ МУЩИН

ЛІКАРСЬКА ПОРАДА ДАРОМ.

Dr. ZINS

116 EAST 16th STREET,

NEW YORK

Офіс: від 9. рано до 8. вечер.

В неділі від 9. рано до 4. пополд.